

2020 - ANUL OMAGIAL
AL PASTORAȚIEI
PĂRINȚILOR ȘI COPIILOR

Pr. prof. dr. Ioan MOLDOVEANU
(coordonator)

PROFESORII NOȘTRI ÎNVĂȚĂTORII NOȘTRI

VOL. II

*Departamentul de Teologie Sistematică, Practică și Artă Sacră
al Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian”,
Universitatea din București*

COORDONATOR

Pr. prof. dr. Ioan MOLDOVEANU

DIRECTORI DE DEPARTAMENT

Pr. conf. dr. Nicușor BELDIMAN, Pr. lect. dr. Marian VILDE

COMISIA DE ELABORARE

Pr. lect. dr. Mihai BURLACU, Diac. lect. dr. Nicolae PREDĂ, Pr. asist. dr. Alexandru Atanase BARNĂ, Pr. asist. dr. Cosmin PRICOP, Asist. dr. Eugen MAFTEI

AUTORI VOLUMUL 2

Pr. prof. dr. Ștefan BUCHIU, Pr. prof. dr. Nicu MOLDOVEANU, Pr. prof. dr. Vasile RĂDUCĂ, Pr. prof. dr. Vasile GORDON, Pr. prof. dr. Constantin PĂTULEANU, Pr. prof. dr. Nicușor BELDIMAN, Diac. prof. dr. Georgică GRIGORIȚĂ, Pr. prof. dr. Viorel SAVA, Pr. conf. dr. Gheorghe HOLBEA, Pr. conf. dr. David PESTROIU, Pr. conf. dr. Radu Petre MUREȘAN, Conf. dr. Nicolae-Adrian LEMENI, Pr. lect. dr. Aurel MIHAI, Pr. lect. dr. Vasile CREȚU, Pr. lect. dr. Stelian IONAȘCU, Pr. lect. dr. Mihai BURLACU, Pr. lect. dr. Lucian PETROAIA, Diac. lect. dr. Nicolae PREDĂ, Pr. asist. dr. Silviu TUDOSE, Pr. asist. dr. Nicolae GIOLU, Pr. asist. dr. Alexandru DUMITRESCU, Pr. asist. dr. Valentin ILIE, Drd. Alin LUPU, Drd. Bogdan NEACȘIU, Drd. Florin DUȚU, Drd. Andrei Emanuel RADU, Diac. Andrei HLANDAN

CONSILIER PATRIARHAL

Preot Mihai HAU

REDACTOR COORDONATOR

Preot Cristian ANTONESCU

REDACTORI

Diacon Andrei HLANDAN

Eugen MAFTEI

Alin LUPU

Preot Alexandru COSTEA

LAYOUT ȘI COPERTĂ

Constantina CRISTEA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Profesorii noștri - învățătorii noștri / coord.: pr. Ioan Moldoveanu. -

București : Basilica, 2020

2 vol.

ISBN 978-606-29-0345-9

Vol. 2 : Departamentul de Teologie Sistematică, Practică și Artă Sacră al Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian”, Universitatea din București. - 2020. - ISBN 978-606-29-0347-3

I. Moldoveanu, Ioan (coord.)

37

929

**TEOLOGIE
SYSTEMATICĂ**

FACULTATEA
DE TEOLOGIE
ORTODOXĂ

PATRIARHUL
JUSTINIAN

MITROPOLITUL PIMEN GEORGESCU (1853-1934) SAU DRUMUL DE LA IDEALUL DIDACTIC LA SUBLIMUL SLUJIRII LA ALTAR

Pr. lect. dr. Lucian PETROAIA

1. *Un studiu – recurs la recunoștință*

Cât de mari bucurii ne generează gândul recunoscător către cei care ne-au format și ne-au ajutat să devenim ceea ce suntem! Referirea se face la „ctitorii” noștri, începând cu învățătorul, care ne-a deprins cu slovele și buchisirea lor, continuând cu profesorii de gimnaziu și liceu, care ne-au așezat temeliiile culturii generale și au intuit în noi vocații uneori nebănuite de reale, și finalizând cu magistrii universitari, cei care ne-au „construit” ca „profesioniști” în domeniile în care activăm.

În special, în învățământul teologic trebuie sădită adânc această recunoștință față de dascălii de teologie, care, adesea, pentru viitorii slujitori sunt și „dascălii pentru Preoție” și, mai ales, dascălii „științei de a dobândi mântuirea”. Uneori uitați, ei trebuie redescoperiți și în duh de rugăciune, și în lumina unei recunoștințe vii, adevărate, ca un răspuns la marea lor jertfire, pentru noi.

În studiul de față așez reverberațiile mulțumitoare, venind de Dincolo, de la toții ucenicii, pentru cinstirea profesorului de teologie, episcopului și mitropolitului dr. Pimen Georgescu. Deși dintre ucenicii săi direcți nu mai este niciunul în viață, consider studiul de față „vocea lor”, „mulțumirea lor” și „cinstirea lor”, la două soroace legate de biografia celui evocat: 110 ani de la finalizarea slujirii sale la Dunărea de Jos și urcarea pe scaunul mitropolitan de la Iași și 85 de ani de la trecerea sa la Domnul.

Acest studiu dorește să pună în relație slujirea profesorală de la catedră cu slujirea ierarhică, în viața unui om care și-a asumat, cu jertfelnicie și eroism, destinul său marcat de accente dramatice, dar finalizat ca o jubilație, prin misiunea exemplar îndeplinită pentru Țară, Biserică și Neam.

2. Pimen Georgescu – coordonate biografice generale

Pruncul Petru a văzut lumina zilei în data de 22 octombrie 1853, în sânul familiei Baicu din Provița de Sus¹, jud. Prahova, însă cu obârșii în zona Brașovului. După școala primară urmată la Provița, Câmpina și Ploiești, între anii 1869-1874 a urmat cursurile Seminarului Central din București – ciclul inferior. De reținut este faptul că, la seminar, printre alte cadre didactice de valoare, a avut ca profesor de Morală, Retorică și Psihologie pe arhimandritul Ghenadie Enăceanu (viitor episcop al Râmnicului, între 1886-1898), iar ca profesor de Teologie Dogmatică, Teologie Morală și Pastorală pe arhimandritul Silvestru Bălănescu (viitor episcop al Hușilor, între 1886-1900).

La doar 21 de ani, în 1874, s-a căsătorit cu tânăra Paraschiva Popescu, fiica preotului Ștefan Dimcescu din Ploiești. A primit hirotonia întru diacon și a slujit la Biserica „Sfântul Vasile” din Ploiești, între anii 1875-1877, funcționând și ca profesor la școala particulară a dascălului Ghiță, din incinta acelei biserici. Taina Proniei dumnezeiești a lucrat pentru diaconul Petru în chip dureros, dar mântuitor: la finele

¹În legătură cu acest sat, a se vedea articolul de ultimă oră al lui Dorin STĂNESCU, „O localitate care a dat un «reprezentant tipic al fiilor de țărani». Provița de Sus, satul Mitropolitului Pimen Georgescu”, în: *Ziarul Lumina*, XV (2019), 122 (4301), p. 5.

anului 1875 își pierde soția, care trece la cele veșnice în urma nașterii pruncului, care, și el, avea să se stingă nu după multă vreme, la vârsta de 11 ani! Însă, aceste mari încercări i-au oțelit credința. Imediat după pierderea soției, diaconul Petru este chemat, de către mitropolitul primat Calinic Miclescu, la Catedrala Mitropolitană din București, unde slujește începând cu septembrie 1877 și până în iunie 1880. În paralel, urmează cursurile ciclului superior ale Seminarului Central, pe care le absolvă tot în 1880. Având statut de diacon văduv, se dăruiește întru totul slujirii Bisericii, fiind tuns în monahism, cu numele de Pimen, cu metania în Mănăstirea Căldărușani.

În perioada 1880-1884 și-a desăvârșit studiile teologice la Facultatea de Teologie din Cernăuți, la această prestigioasă instituție de învățământ universitar obținând și doctoratul în teologie, în anul 1885, cu o teză inedită, cu subiect de pionierat în acel timp, intitulată *Învățământul religios în țara noastră*. Șansa de a studia la Cernăuți i-a fost acordată de mitropolitul Calinic, prin intermediul unei burse a Statului român, de care beneficiază și alți colegi, la fel de merituoși, dintre care trebuie amintiți arhim. Gherasim Timuș (viitorul episcop de Argeș – 1893-1911) și arhim. Conon Arămescu Donici (viitor episcop de Huși – 1902-1911, apoi mitropolit primat, între 14 februarie 1912 – 1 ianuarie 1919). Dintre iluștrii săi profesori de la Cernăuți, amintim pe Vasile Mitrofanovici, Vasile Gheorghiu, Teodor Tarnavski, Vasile Tarnavski, Vasile de Repta – viitorul mitropolit Vladimir al Bucovinei (1902-1924)².

După întoarcerea la București, în anul 1886, noul mitropolit primat Iosif Gheorghian îl hirotonește ieromonah, apoi îi acordă și rangul de arhimandrit.

A funcționat ca profesor la Institutul Teologic din București, în perioada 1885-1902, cumulând – pentru anii 1898-1902 – și responsabilitatea

² Pentru multe detalii, extrem de interesante și inedite, despre biografia mitropolitului Pimen, a se vedea: Aurel PENTELESCU, Gavriil PREDĂ, *Mitropolitul Pimen Georgescu. Viața și înfăptuirile (1853-1934)*, Ed. „Karta Grafic”, Ploiești, ²2010. Până la momentul de față este, de altfel, singura lucrare sistematică dedicată personalității mitropolitului Pimen Georgescu, cu citări consistente din opera acestuia. Urmare a discuțiilor pe care le-am purtat cu prof. Gavriil Preda, semnalăm faptul că cei doi autori sus-menționați au în pregătire un al doilea volum dedicat ierarhului evocat în studiul de față, volum care va pune în valoare documente inedite cu privire la acest subiect, din arhivele Ministerului Apărării Naționale.

de director al Seminarului Central și pe cea de director al Internatului teologic.

Încă din anul 1895 a fost ales, apoi hirotonit episcop, funcționând ca *locum tennens*, cu titlul „Piteșteanul”, la Eparhia Argeșului. În 1902 a fost ales episcop al Dunării de Jos, iar din anul 1909 mitropolit al Moldovei și Sucevei. În anul 1919, pe fondul retragerii din scaun a mitropolitului primat Conon Arămescu-Donici, mitropolitul Pimen Georgescu a purtat responsabilitatea de Președinte al Sfântului Sinod.

A fost membru de onoare al Academiei Române, fiind ales în această onorantă poziție în ședința forului academic din 15 octombrie 1918³.

A trecut la cele veșnice la 12 noiembrie 1934 și a fost înmormântat la Provița de Sus, satul natal⁴.

3. *Cadru didactic la Facultatea de Teologie din București*

Intuind în el mari calități și având în vedere statutul său de slujitor văduv, mitropolitul primat Calinic Miclescu îl aduce pe tânărul diacon pentru a sluji la catedrala mitropolitană, dar, mai ales, pentru a sluji la tânăra Facultate de Teologie din București, înființată în 1881. Predă la această prestigioasă instituție de învățământ începând cu anul 1885. Trebuie menționat aici, mai întâi, că tânărul ierodiacon,

³ Câteva mențiuni la: Pr. Gabriel COCORĂ, Pr. Scarlat PORCESCU, „Un veac de la înființarea Academiei Române: clerici ortodocși din Moldova în acest înalt for de cultură”, în: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XLII (1966), 9-12, p. 693. A se vedea și: Dorina N. RUSU, *Membrii Academiei Române, 1866-1999. Dicționar*, Ed. Academiei Române, București, 1999, pp. 207-208.

⁴ Despre biografia Mitropolitului Pimen Georgescu, a se vedea următoarele surse: Diac. Anghel CONSTANTINESCU, *Monografia Sfintei Episcopii a Dunării de Jos*, Ed. Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2014, pp. 169 ș.u.; Pr. Eugen DRĂGOI, „Episcopul Pimen Georgescu (1902-1909)”, în vol. *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos. 1864-1989*, Ed. Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1990, pp. 37-40; Pr. E. DRĂGOI, „Episcopul Pimen Georgescu (1902-1909)”, în vol. *Domnitorii și ierarhii Țării Românești. Ctitoriile și mormintele lor*, Ed. „Cuvântul Vieții”, București, 2009, p. 1004; Pr. Mircea PĂCURARIU, *Enciclopedia Ortodoxiei Românești*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 294; Pr. M. PĂCURARIU, *Dicționarul Teologilor Români*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2014, pp. 259-260; Pr. Alexandru MORARU, *Dicționarul ierarhilor români și străini, slujitori ai credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române*, Ed. Basilica, București, 2015, pp. 164-165.

doctor în Teologie la Cernăuți, face parte din primul colectiv de șase cadre didactice ale Facultății din București⁵, fiind considerat unul dintre profesorii-fondatori ai acestei instituții.

La Facultatea de Teologie din București parcurge etapele creșterii universitare, având la început statutul de „profesor suplinitor” (1885), apoi pe cel de „profesor provizoriu” (1886-1892), devenind apoi „profesor titular” și cu statut „definitiv” din 1895. În toată această perioadă de 17 ani de profesorat, predă discipline de mare importanță pentru formarea studenților: Teologia Dogmatică Specială, Teologie Fundamentală, Simbolica și Apologetica; el este, practic, întemeietorul acestei catedre de la Facultatea de Teologie din București.

În acest răstimp, a fost coleg de cancelarie cu alți mari profesori de Teologie ai timpului, precum: Constantin Erbiceanu, Alexandru Mironescu (viitorul mitropolit primat Atanasie), Ghenadie Enăceanu (mai târziu episcop de Râmnic), Badea Cireșeanu, Constantin Nazarie, Dragomir Demetrescu⁶. După alegerea sa ca episcop al Dunării de Jos, are să fie urmat la *Catedra de Dogmatică* de profesorii Dragomir Demetrescu și Dimitrie Boroianu (doar pentru doi ani, 1902-1904), apoi (între 1904 și 1939) de marele profesor Ioan Mihălcescu, viitorul Mitropolit Irineu al Moldovei și Sucevei.

Dintre foștii săi studenți, care au parcurs studii teologice în această perioadă, amintim câteva nume reprezentative:

- Dimitrie Boroianu (absolvent în 1888, viitor profesor de Drept bisericesc și decan al Facultății bucureștene de Teologie, între 1910-1912; 1923-1927);
- Teofil Mihăilescu (absolvent în 1889, arhimandrit de scaun la Curtea de Argeș și Galați, arhiereu vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei – 1912-1918, episcop de Argeș – 1918, episcop locotenent de Buzău și Huși – 1918-1924);

⁵ Câteva referințe la: Pr. Niculae Șerbănescu, „Facultatea de Teologie a Universității din București. O sută de ani de la înființare (1881-1948-1981)”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, XCIV (1981), 9-10, pp. 1055, 1063, 1064, 1066. Despre implicarea sa ca director al Internatului Teologic, a se vedea câteva date la: Pr. Ene BRANIȘTE, Ion APOSTOL, „Internatul Teologic din București”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, XCIV (1981), 9-10, p. 1122.

⁶ Date despre acești mari profesori, a se vedea în studiul: „Centenarul Facultății și Institutului de Teologie din București, la aniversarea centenarului său”, în: *Studii Teologice*, XXXIV (1982), 1-2, pp. 26-40.

- Vasile Pocitan (absolvent în 1897, călugărit Veniamin, profesor la Colegiul „Sfântul Sava”, apoi arhiereu vicar la Huși – 1932-1934, arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor – 1935-1948);
- Ștefan Vulpescu (absolvent în 1898, călugărit Sofronie, arhiereu vicar, locotenent și titular al Episcopiei Râmnicului – 1900-1918);
- Ioan Mihălcescu (absolvent în 1899, succesorul său la catedra de Dogmatică, călugărit Irineu, ulterior mitropolit al Moldovei și Sucevei);
- Ioan Mălăescu (absolvent în 1899, profesor de Religie, protopop de Gorj, președinte al Consistoriului Episcopiei Râmnicului);
- Iuliu Scriban (absolvent în 1902, director al Seminarului Central – 1909-1919, profesor de Pastorală, Omiletică și Catehetică la Facultățile de Teologie din Chișinău – 1928-1941 și București – 1941-1943);
- Nicolae Dobrescu (absolvent în 1902, ulterior profesor de Istoria Bisericii Române, membru al Academiei Române);
- Grigorie Pișculescu (absolvent în 1903, profesor de Noul Testament – 1926-1941 și decan – 1928-1930 la Facultatea de Teologie din Chișinău, profesor de Vechiul Testament la Facultatea de Teologie din București – 1941-1947, membru al Academiei Române, scriitorul Gala Galaction);
- Anghel Constantinescu (diacon la catedrala din Galați, profesor și director la Seminarul „Sfântul Andrei” – 1918-1922, revizor ecleziastic la Episcopia Dunării de Jos – 1903-1908; 1916-1917)⁷.

Deși despre activitatea sa ca profesor universitar nu s-au păstrat foarte multe documente⁸, pleiada de colegi iluștri și mulțimea de ucenici de certă valoare uman-duhovnicească și științific-teologică⁹

⁷ Date biografice despre ucenicii profesorului Pimen Georgescu am preluat, foarte selectiv, de la Pr. M. PĂCURARIU, *Dicționarul Teologilor Români*, pp. 82-83; 165; 213-214; 373-374; 393; 394-396; 492-495; 499-500; 582-584; 705.

⁸ Am cercetat dacă arhiva Facultății de Teologie „Justinian Patriarhul” din București mai păstrează documente referitoare la activitatea didactică a lui Pimen Georgescu, aici. Am aflat doar câteva „Registre pentru Examenile de Licență”, din anii 1889-1903. Pe multe dintre procesele-verbale (intitulate „prescript-verbal”) de licență din această perioadă semnează și „Dr. Georgescu”. Caligrafia desăvârșită, distinctă, cu liniatura fermă a condeiiului, denotă personalitatea puternică a semnatarului.

⁹ Despre legăturile duhovnicești, culturale, diplomatice ale multor personalități ale timpului cu mitropolitul Pimen, a se vedea lucrarea de curând apărută: Pr.

sunt mărturii despre o activitate didactică fructuoasă¹⁰, care avea să influențeze benefic și să adape multe dintre programele pastoral-misionare, cultural-educative și sociale pe care le-a inițiat, nu mult mai târziu, ca episcop la Dunărea de Jos și mitropolit la Iași.

Pe durata a câțiva ani, a ocupat și funcția de director al Internatului Teologic. Despre prestația sa de excepție în această slujire avea să mărturisească, peste mulți ani, unul dintre iluștrii săi foști studenți, arhimandritul Iuliu Scriban. Mitropolitul Pimen era sărbătorit la 46 de ani de arhierie, dintre care 30 ca ierarh titular la Galați și Iași; cu acest prilej, în cadrul unor ample manifestări de simpatie, organizate minuțios din timp, atât la Iași, cât și la București – în Senatul României –, mitropolitul „erou” era omagiat prin cuvinte alese. Despre fostul său profesor, arhimandritul Iuliu Scriban nota:

„Despre vremea când el a fost director al Internatului Teologic din București, din care cei ce ne aflam pe atunci acolo avem cele mai frumoase amintiri. Vremuri de bună gospodărire a directorului, de bună învățătură la care ne sileam [...]. Unele îndestulări pe care le are acum Internatul Teologic sunt de atunci, din vremea directoratului mitropolitului Pimen. Eram între noi ca într-o dulce viață mănăstirească, în care nu ne vedeam decât de carte și de care pomenim cu duioșie”¹¹.

4. *Repere din slujirea ca episcop al Dunării de Jos*

Venirea la Galați a însemnat pentru episcopul Pimen reînnoșterea lucrării sale jertfelnice, de până atunci, în slujba Bisericii.

Constantin N. TOMESCU, *Jurnal din viața mea*, Ed. Cartdidact, Chișinău, 2018. Fiind un jurnal personal, această sursă are evidente note subiective, în diverse exprimări!

¹⁰ Date succinte despre activitatea sa didactică de la București, se găsesc la: Pr. Adrian GABOR, Pr. Mihai SĂȘĂUJAN, Pr. Daniel BENGA, Ionuț-Alexandru TUDORIE, *Istoricul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universității din București (1881-2013)*, Ed. Basilica, București, 2013, pp. 24-30. De asemenea, mențiuni despre același subiect, la: Pr. N. Șerbănescu, „Facultatea de Teologie a Universității din București...”, pp. 1053-1069 și la: Toma G. BULAT, Alexandru I. CIUREA, „75 de ani de la întemeierea Facultății de Teologie din București”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, LXXV (1957), 11-12, pp. 1090-1139.

¹¹ Arhim. Iuliu SCRIBAN, „Cronica internă. Jubilee episcopale”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, L (1932), 3 (612), p. 254.

Deși nu avea încă 50 de ani, era deja cunoscut ca teolog de vârf, profesor de notorietate, om făcut pentru administrație, cu o personalitate bine profilată, dârz și ferm, dar deschis spre dialog. Venea pe scaunul Episcopiei Dunării de Jos, pe urmele unor sfinți precum Iachint de Vicina sau Atanasie Patelarie și ca succesor al unor mari ierarhi, precum Melchisedec Ștefănescu, Iosif Gheorghian sau Parthenie Clinceni, care, înainte de el, păstoriseră sufletele creștinilor din această parte de țară.

La Galați fost întâmpinat cu toată pompa și cu onorurile cuvenite unui ierarh. Impresionează meticulozitatea cu care oficialitățile orășenești și județene ale timpului au organizat ceremonia de primire și instalare a sa ca episcop al Dunării de Jos: protocolul de pe peronul gării, drumul spre Biserica „Sfântul Nicolae” – care atunci avea statut de catedrală, *Te Deum*-ul și Sfânta Liturghie, recepția oferită la Palatul Episcopal¹².

Deși a păstorit doar șapte ani la Galați, episcopul Pimen a marcat pentru totdeauna istoria acestei eparhii, prin multe proiecte misionare, educaționale, patriotice și edilitare, despre care oferim câteva date, mai jos.

4.1. **Înființarea Școlii de cântăreți bisericești de la Galați**

Între preocupările episcopului Pimen Georgescu a stat, ca prioritate, suplinirea unei mari lipse educaționale și duhovnicești care se resimțea în zonă, urmare a desființării Seminarului Teologic „Sfântul Andrei”, în anul 1883. Reparația morală s-a făcut prin înființarea, la Galați, în 1903, a unei școli de cântăreți bisericești de trei ani. Deschiderea cursurilor s-a făcut solemn în ziua de 1 septembrie 1903, la Biserica „Sfântul Nicolae” din Galați. După Sfânta Liturghie, într-o alocuțiune, iconomul N. Tărăbuță arăta importanța acestei școli pentru eparhie, și nu numai. În cuvântul său, episcopul Pimen a răspuns arătând că, purcezând la drum la început de an bisericesc, școala

¹² „Programul serbărilor instalării în scaunul arhipăstoresc al Dunărei-de-Jos a P.S. Sale Episcopul Pimen Georgescu” a fost publicat, cu toate detaliile, în: *Biserica Ortodoxă Română*, XXV (1901-1902), pp. 1184-1190; 1191-1192.

trebuie „să lucreze neconținut la înflorirea Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Naționale”¹³.

Această școală a funcționat la început în orașul Galați, în zona Bădălan, în casele Bisericii „Sfântul Dumitru”¹⁴, pe strada Sfântul Dumitru nr. 15, iar din 1915, în casele din curtea Bisericii „Sfântul Gheorghe”¹⁵. În 1930 școala avea să fie mutată la Mănăstirea Cocos – jud. Tulcea¹⁶, ca în 1945 să revină la Galați.

Dintre profesorii care au predat aici, în această perioadă, amintim pe iconomul Teodor Popescu (primul director, care preda Teoria muzicală), iconomul N. Tărăbuță (Muzică, Tipic, Citire), prof. Traian Vintilescu (Istoria Bisericii, Morală, Liturgică) și prof. T. Theodorescu (Muzică).

În vederea bunei funcționări a școlii¹⁷, pe lângă cei 1.000 de lei prevăzuți în buget, insuficienți, episcopul Pimen convinge prefecturile de Galați, Tulcea, Tecuci și Constanța să susțină actul educațional, anual, cu câte 500 de lei, motivând că aici se pregăteau „buni cântăreți pentru întreaga eparhie”¹⁸. Despre acest demers, unul dintre protoierii locali ai timpului scria:

¹³ Momentul deschiderii școlii a fost consemnat într-o „Dare de seamă despre inaugurarea Școlii de Cântăreți...”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, XVI (1903), 6, pp. 677-678.

¹⁴ Multă vreme (din anii 1980, până după anii 2000), Biserica „Sfântul Dumitru” din Bădălan a fost o ruină (a se vedea: Lucian PETROAIA, „La Șantierul Naval – Biserică vie”, în: *Călăuză ortodoxă*, IV (1994), 68, p. 12. Din inițiativa actualului chiriarh al Dunării de Jos, ÎPS Casian al Dunării de Jos, această biserică a fost reactivată, a primit o mică enorie și, cu susținerea eparhiei și a mai multor ctitori, a fost reparată și dotată cu toate cele de trebuință cultului. Astăzi (mai 2019) funcționează și este cercetată de credincioși care au legături de suflet cu fostul cartier gălățean „Bădălan”, dar și de alți credincioși din oraș, care vin aici la sfintele slujbe.

¹⁵ Biserica „Sfântul Gheorghe” a fost dăruită, din dispoziția autorităților comuniste, în anul 1962 (a se vedea: Mihaela Denisia LIUȘNEA, „Mănăstirea Sf. M. Mc. Gheorghe din Galați – monument”, în vol. *Teologie și educație la Dunărea de Jos*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2003, pp. 280-286).

¹⁶ ARHIVA EPARHIEI DUNĂRII DE JOS, Fond Școala de Cântăreți Bisericești din Galați, Dosar 1930, adresa nr. 4249/1930 a Centrului Eparhial Galați. Menționez că documentele din Arhiva Eparhiei Dunării de Jos citate în studiul de față au fost cercetate de mine în anii 2004-2005, deci cu mulți ani mai înainte ca Sfântul Sinod să aducă noi reglementări privind criteriile pentru studiul arhivelor bisericești legate de viața și activitatea ierarhilor.

¹⁷ Date bogate despre această școală, se pot găsi la: Pr. Lucian PETROAIA, „O istorie a învățământului bisericesc la Dunărea de Jos”, în vol. *Credință, istorie și cultură la Dunărea de Jos*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2005, pp. 404-489.

¹⁸ Date preluate din: *Dare de seamă asupra mersului Școlii de cântăreți bisericești din Galați, pe anii 1909/910, 1910/911, 1911/912, întocmită de Episcopul Nifon al Dunărei de Jos*, Tipografia Dimitrie C. Ionescu, București, 1912, p. 20.

„Inițiativa P.S. Sale a fost bine apreciată de Guvern și de unii prefecti din județele Eparchiei, care au acordat oarecare ajutoare din bugetele județene, pentru întreținerea acestei școale [...]. P.S. Episcop a invitat pe protoiereii din întreaga eparhie și, mai ales, pe cei din Dobrogea ca, prin preoții de la țară, să facă cunoscut părinților care au copii să-i trimeată la Școala de cântăreți din Galați, ca mai târziu să devină cântăreți de sat”¹⁹.

4.2. Reînființarea Seminarului Teologic din Galați

În anul 1893, pe lângă alte școli similare din țară, și Seminarul Teologic de la Galați a căzut pradă neprielnicului cadru normativ creat de *Legea clerului mirean* (29 mai/10 iunie 1893), fiind desființat. A urmat o întrerupere de 15 ani a cursurilor și vieții duhovnicești ale acestei redutabile instituții de cultură. Episcopul Pimen Georgescu, ca fost profesor universitar, era însă recunoscut și ca un mare promotor al învățământului teologic. Cunoștea rolul de luminător al sufletelor și al minților multor tineri, pe care îl jucase Seminarul Teologic de la Galați, cu etapa sa inițială de la Ismail, pentru întreaga zonă a sudului Basarabiei, a sudului Moldovei, a Dobrogei (până spre Cadrilater) și chiar a răsăritului Munteniei (referire în special la partea brăileană).

Susținut și de ministrul Spiru Haret, episcopul Pimen reînființează Seminarul Teologic de la Galați, decizie marcată prin Ordinul nr. 47873/1908 al Ministerului Instrucțiunii și al Cultelor. Urmare a demersurilor conjugate ale celor doi, la 1 octombrie 1908, Seminarul gălățean și-a putut relua activitatea.

Primul director al Seminarului reînființat a fost arhimandritul Nicodim Munteanu, viitorul patriarh al României, numit în această funcție prin Decretul regal nr. 2772/30 septembrie 1908, transmis lui cu Ordinul 2398/1908 al Episcopiei. Lui i se datorează primele eforturi de reorganizare a școlii, după cele peste două decenii de nefuncționare.

¹⁹ Date preluate din: *Dare de seamă despre afacerile bisericești prezentată P.S.S. Episcopului Pimen al Dunărei de Jos de Protopopul G.V. Niculescu, licențiat în teologie, Stabilimentul Grafic „Albert Baer”, București, 1905, pp. 91-92.*

Episcopul Pimen Georgescu a participat la festivitatea de redeschidere a cursurilor seminarului. Impresionat de această realizare, el înștiințează prin telegrame „despre acest însemnat eveniment pentru clerul și eparhia Noastră, pe M. Sa Regele și pe dl Dimitrie Sturza, președintele Comisiei de Miniștri”²⁰. Aceștia din urmă îi scria:

„Am nădejde și voi urmări cu tot interesul ca în acest seminar să se pregătească, cât mai bine și cu toată îngrijirea, viitorii candidați pentru preoție care, prin sfânta lor misiune, au o chemare atât de mare pentru luminarea și conducerea poporului pe calea binelui, mai ales aici, la Dunărea de Jos și Marea Neagră”²¹.

La rândul său, arhimandritul Nicodim Munteanu își exprima bucuria personală și mulțumirile sale și ale corpului profesoral, printr-o scrisoare adresată ministrului Spiru Haret:

„Astăzi, cu solemnitatea cuvenită, în prezența P.S. Episcop al Dunării de Jos, a profesorilor și elevilor, deschizându-se noul seminar din Galați, ne grăbim a Vă supune aceasta la cunoștință, a Vă mărturisi devotamentul nostru noului institut, al cărui fondator sunteți, și a Vă ura să trăiți mulți ani, ca să vedeți și roadele acestei școli religioase și naționale românești”²².

Tot episcopului Pimen Georgescu i se datorează și rânduirea ocrotitorului școlii – Sf. Apostol Andrei. Seminarul gălățean a fost prima instituție publică românească așezată sub patronajul spiritual al Apostolului românilor! Motivația pentru care episcopul Pimen a optat pentru această decizie se regăsește în scrisoarea cu nr. 2524/ 22 octombrie 1908, pe care el o adresa ministrului Culturii și Instrucțiunii Publice, informându-l despre „obiceiul ca mai în toate părțile așa așezăminte

²⁰ Știrea este într-o scrisoare adresată arhim. Nicodim Munteanu, directorul Seminarului, în: ARHIVA EPARHIEI DUNĂRII DE JOS, Fond *Seminarul Teologic „Sfântul Andrei”*, Dosar 1/1908, f. 29.

²¹ ARHIVA EPARHIEI DUNĂRII DE JOS, Fond *Seminarul Teologic „Sfântul Andrei”*, Dosar 1/1908, f. 31.

²² ARHIVA EPARHIEI DUNĂRII DE JOS, Fond *Seminarul Teologic „Sfântul Andrei”*, Dosar 1/1908, f. 22.

de educație și cultură preoțească să fie puse sub ocrotirea unui sfânt”. El mai menționa, printre altele:

„Nicăieri nu este, în viața unui sfânt, o mai frumoasă legătură a ideii de creștinătate apostolică, cu cea de adâncă naționalitate, care trebuie să se întrupeze neîncetat în năzuința acestui seminar, ca în viața și în activitatea Sf. Ap. Andrei”.

Prin Decretul din 24 noiembrie 1908, semnat de regele Carol I și ministrul Spiru Haret, propunerea episcopului Pimen este acceptată, așa că primul program duhovnicesc închinat ocrotitorului Seminarului reînființat, desfășurat la 30 noiembrie 1908, s-a constituit și în ceremonia de deschidere oficială a cursurilor²³.

4.3. Ctitorirea Catedralei din Galați

La început de secol XX, Galațiul – deși oraș reprezentativ și cu profil istoric, economic și social bine conturat – nu aveau o catedrală. Până la acest moment, ierarhii slujeau la Biserica „Sfântul Nicolae” sau la Mănăstirea Mavromol, care au jucat, pe rând, rolul de catedrală chiriarihală. Începuturile legate de această măreață întreprindere – construirea unei catedrale ortodoxe la Galați – au aparținut episcopilor Iosif Gheorghian și Partenie Clinceni, dar nu ei aveau să fie aleși pentru această misiune istorică, ci episcopul Pimen. El a ales și a obținut, de la autoritățile locale, locul pe care avea să se înalțe sfântul edificiu; el a declanșat un concurs național pentru întocmirea și alegerea celui mai bun, frumos și armonios proiect. Selecția a fost făcută, dintre mai multe proiecte, de către o comisie de înaltă autoritate, varianta finală fiind o simbioză între două propuneri: prima era formulată de arhitectul Petre Antonescu și se intitula, sugestiv, „Amin”, iar a doua, având ca autori pe arhitecții Ștefan Burcuș, Toma Dobrescu și Scarlat

²³Mai multe despre acest subiect, la Pr. Lucian PETROAIA, „Seminarul Teologic «Sfântul Apostol Andrei» în perioadele 1878-1893, 1908-1948”, în vol. *Seminarul Teologic „Sfântul Apostol Andrei” din Galați, școală a apostolatului la Dunărea de Jos*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2008, pp. 69-82.

Petculescu, era personalizată sub genericul „Ortodoxie”. Simbolic și atât de ilustrativ: „Ortodoxie. Amin!”!

Piatra de temelie a sfântului locaș a fost așezată la 27 aprilie 1906, în prezența Altețelor lor regale Ferdinand și Maria, marcând astfel 40 de ani de domnie ai Regelui Carol I. Lucrările au pornit imediat, din 1906, dar au durat până după plecarea episcopului Pimen ca mitropolit la Iași²⁴.

Așa se face că momentul sacru al târnosirii noii catedrale din Galați avea să fie darul altui ierarh dunărean, Nifon Niculescu, evenimentul petrecându-se în timpul în care armatele române purtau lupte crunte, la Mărăști, Mărășești și Oituz (6 august 1917). Totuși, episcopul Pimen marchează pentru totdeauna istoria Dunării de Jos, eparhie al cărui patrimoniu sacru îl îmbogățește cu una dintre cele mai frumoase catedrale din toată Ortodoxia.

4.4. Fondator al Societății clerului „Solidaritatea”

Acesta este unul dintre cele mai vizionare proiecte social-misionare ale episcopului Pimen. Știa că văduvele și copiii preoților trecuți la cele veșnice o duceau greu. Cunoștea situația – nu rară – când preoți decedați erau înmormântați cu bani rezultați de la colecte publice.

„A fost dat ca PS Episcop Pimen să-și lege numele de o astfel de instituție binefăcătoare pentru preoți și familiile lor [...] la care el însuși a contribuit cu suma de 400 de lei, obligând pe toți preoții din eparhie să se înscrie ca membri, așa că societatea numără peste patru sute de membri, având un capital de 39.000 lei, în doi ani”²⁵.

Obiectivele majore ale acestei „societăți” erau, între altele: de a ajuta pe preoții sau dascălii de biserici care căpătau anumite

²⁴ Relatare amănunțită despre etapele pregătirii, construirii și sfințirii Catedralei din Galați, a se vedea: Pr. E. DRĂGOI, „Catedrala Arhiepiscopală din Galați, un secol de la sfințire 1917-2017”, în vol. *Catedrala Dunării de Jos. 1917-2017*, Ed. Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2018, pp. 9-47.

²⁵ Date preluate din: *Dare de seamă despre afacerile bisericești prezentată P.S.S. Episcopului Pimen al Dunărei de Jos de protopopul G.V. Niculescu, licențiat în teologie*, Stabilimentul Grafic „Albert Baer”, București, 1905, p. 99.

infirmități, de a acorda ajutoare bănești pentru înmormântarea clericilor-membri, de a ajuta prezbiterile-văduve și orfanii din familii preoțești, de a acorda alte ajutoare membrilor, de a organiza evenimente culturale și misionare.

Pentru ca „societatea” să fie cât mai mult implicată în lucrarea socială, episcopul Pimen a coordonat zidirea unei clădiri, pe care o gândise ca un „azil pentru văduve și orfani”. Pentru edificarea acestui proiect au fost invitați să participe toți cei doritori, prin sistemul de contribuție „cărămidă”. Este o soluție originală și extrem de interesantă, inițiată chiar de episcop: orice creștin care dorea să susțină proiectul bănește, primea o chitanță pe care era imprimată, simbolic, „o cărămidă care costa” 10 bani. Era o sumă derizorie, pe care o putea oferi oricine dorea să devină ctitor în acest proiect generos, măcar cu o cărămidă!

Clădirea s-a finalizat în anul 1915, în timpul păstoririi episcopului Nifon Niculescu. Nu a servit niciodată ca azil, dar a fost pusă la dispoziție de Eparhia Dunării de Jos, pentru a se organiza, în ea, un spital de campanie. Astăzi, în acea clădire funcționează sediul Protoieriei Galați²⁶.

4.5. Inițiator al conferințelor pastorale generale ale clerului, al cercurilor preoțești și al cercurilor sătești culturale

Una dintre cele mai inspirate decizii ale episcopului Pimen, proiect care începe din anul 1902, viza

„rădicarea demnității și creșterea autorității morale a clerului din această eparhie și a face clerul din această păzită de Dumnezeu eparhie conștient de misiunea sa și de a-i înlesni mijloacele pentru a și-o îndeplini”²⁷.

²⁶ Diac. Anghel CONSTANTINESCU, „Societatea clerului român «Solidaritatea» din Eparhia Dunării de Jos. Situația generală a gestiunii Societății clerului «Solidaritatea» de la înființarea ei până în seara zilei de 31 martie 1906. Azilul pentru văduve și orfani și «Cărămidăria» Societății clerului «Solidaritatea» din Eparhia Dunării de Jos”, în: *Monografia Sfintei Episcopii a Dunării de Jos*, Ed. Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2014, pp. 298-318.

²⁷ *Dare de seamă despre afacerile bisericești...*, p. 88.

La conferințele preoțești era convocat tot clerul eparhiei. În comunicările pe care le susțineau referenți bine aleși, se abordau teme majore, precum: a) care sunt viciile care frământă poporul în diferite localități; b) cum poate conlucra preotul cu învățătorul spre mai binele locuitorilor din sate; c) cum trebuie să vegheze preotul pentru a-și păstra demnitatea preoțească; d) cum trebuie să slujească preotul pentru a face Liturghia, Sfintele Taine și ierurgiile mai atractive și înțelese de popor; e) cum trebuie prezentate importanța și rolul major pe care le au Taina Spovedaniei și Euharistia, pentru ca poporul să le primească printr-o mai bună pregătire; f) cum se poate dezvolta cultul muncii, atât la sat, cât și la oraș²⁸.

Toate realizările semnificative pe care le-a înregistrat în timpul pastorației sale la Dunărea de Jos, el însuși, ca mitropolit ales al Moldovei și Sucevei, le sintetizează într-o „Carte pastorală adresată clerului și credincioșilor din Eparhia Dunărea de Jos, la despărțirea de aceștia, 7 februarie 1909”²⁹. Este un document redactat cu mult echilibru și realism, care reliefează munca sa susținută și încununată de roade frumoase, timp de șapte ani, la Dunărea de Jos. Una dintre cele mai sincere concluzii ale păstoririi la Dunărea de Jos a neuitatului Pimen Georgescu o formula unul dintre cei mai apropiați ucenici ai săi, arhimandritul Iuliu Scriban, care scria astfel despre etapa dunăreană a slujirii magistrului său:

„La Galați a avut meritul că a ridicat catedrala episcopală, isprăvită din plin ceva mai târziu, în vremea episcopului Nifon [...], s-a încunjurat de preoți tot unul și unul. Și-a adus vicar pe un foarte bun gospodar și meșter la lucrul de condei, Arhimandritul Nicodim, pe care și l-a luat mai târziu și la Iași, ca vicar acolo, apoi preoți, ca frații Iordăchești, azi amândoi la Teologia din Chișinău. Alți tineri, aleși apoi ca protopopi [...], au făcut din personalul episcopiei un frumos stat major, cum nu mai avea nicio altă episcopie ori mitropolie”³⁰.

²⁸ Date complete la: Diac. A. CONSTANTINESCU, „Conferințele pastorale generale ale clerului din Eparhia Dunării de Jos”, în: *Monografia Sfintei Episcopii a Dunării de Jos*, Ed. Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2014, pp. 226-243.

²⁹ Cartea pastorală a fost publicată în: *Biserica Ortodoxă Română*, XXXII (1909), 12, pp. 1358-1362.

³⁰ Arhim. I. SCRIBAN, „Cronica internă. Jubilee episcopale”, p. 255.

Iar despre aceeași etapă a slujirii la Dunărea de Jos, cu prilejul trecerii la Domnul a ilustrului ierarh, oficiosul Bisericii Ortodoxe Române, amintind de marile proiecte misionare inițiate și coordonate de episcopul Pimen la Galați, nota: „Epoca cea mai însemnată a mitropolitului Pimen o formează timpul cât a fost episcop la Galați [...]. Aceasta este opera cea mai de laudă a mitropolitului Pimen”³¹.

5. *Slujirea în scaunul ierarhic de mitropolit al Moldovei și Sucevei*

5.1 Alegerea și instalarea ca mitropolit la Iași

La 5 februarie 1909, Marele Colegiu Electoral a ales ca mitropolit al Moldovei și Sucevei pe arhiereul Pimen Georgescu, acela care păstorise până atunci Eparhia Dunării de Jos. Imediat după alegerea sa, răspundea mulțumitor tuturor:

„Sunt trimis în a doua capitală a țării, acolo unde s-a cuțetat și s-au făcut cele mai înalte fapte patriotice, din iubirea de neam și de Biserică. Mă duc cu toată încrederea că voi găsi iubire [...] și cu gândul pentru a munci pentru neamul nostru românesc”³².

Ceremonia de învestitură a avut loc în ziua de 8 februarie 1909, în sala tronului, fiind oficiată de Regele Ferdinand, care a înmânat noului mitropolit cârja de păstor duhovnicesc al Moldovei și Sucevei. La Iași a fost întronizat în ziua de duminică, 15 februarie 1909, înconjurat de mai mulți ierarhi – membri ai Sfântului Sinod –, de reprezentanți ai lumii politice și diplomatice românești și de popor numeros. Ministrul Spiru Haret a dat citire „Decretului Regal” prin care Pimen Georgescu era numit mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Apoi toți cei prezenți au participat la Sfânta Liturghie, oficiată sub protia episcopului vicar Ghenadie Georgescu.

³¹ „Cronica internă. Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, LII (1934), 11-12, p. 754.

³² În: *Biserica Ortodoxă Română*, XXXII (1909), 12, p. 1325.

CUPRINS

TEOLOGIE SISTEMATICĂ

<i>Mitropolitul Pimen Georgescu (1853-1934) sau drumul de la idealul didactic la sublimul slujirii la Altar</i>	
Pr. lect. dr. Lucian PETROAIA	7
<i>Constantin Nazarie (1865-1926). O viață de luptă pentru Biserica Ortodoxă și neamul românesc</i>	
Drd. Alin LUPU	45
<i>Profesorul Vasile Gheorghe Ispir (1886-1947)</i>	
Pr. conf. dr. Radu Petre MUREȘAN	61
<i>Profesorul Șerban Ionescu (1887-1957). Trăitor al moralei creștine</i>	
Drd. Bogdan NEACȘIU	91
<i>Luminătorul României interbelice – Academicianul Nichifor Crainic (1889-1972)</i>	
Drd. Florin DUȚU	97
<i>Nicolae Chițescu (1904-1991). Mare teolog dogmatist</i>	
Pr. lect. dr. Mihai BURLACU	125
<i>Profesorul Ioan Gh. Savin (1885-1973)</i>	
Pr. prof. dr. Constantin PĂTULEANU	177

<i>Personalitatea părintelui profesor Vasile Gregorian (1906-1992)</i> Diac. lect. dr. Nicolae PREDĂ	201
<i>Părintele Dumitru Stăniloae (1903-1993). O biografie filocalică</i> Pr. conf. dr. Gheorghe HOLBEA	215
<i>Părintele profesor doctor Ion Bria (1929-2002).</i> <i>Misiolog și ecumenist de excepție</i> Pr. conf. dr. David PESTROIU	243
<i>Părintele profesor doctor Dumitru Popescu (1929-2010).</i> <i>Dascăl model de Teologie</i> Pr. prof. dr. Ștefan BUCHIU Conf. dr. Nicolae-Adrian LEMENI	259
<i>Părintele doctor Ilie Moldovan (1928-2012). Profesor și dascăl</i> Pr. prof. dr. Vasile RĂDUCĂ	283
<i>Diaconul profesor doctor Petru I. David (1938-2002)</i> Pr. conf. dr. Radu Petre MUREȘAN	297
<i>Părintele profesor Ștefan Sandu (1944-2012).</i> <i>Model de smerenie în slujirea didactică</i> Pr. lect. dr. Aurel MIHAI	323
<i>Vocație și devotament în slujba idealului comunicării</i> <i>intercreștine și dialogului interreligios: preot profesor</i> <i>doctor Alexandru Stan (1941-2016)</i> Pr. asist. dr. Valentin ILIE	343

TEOLOGIE PRACTICĂ

<i>Academicianul Constantin Erbiceanu (1838-1913).</i> <i>Un slujitor erudit, devotat și harnic al Catedrei de Teologie</i> <i>și al Bisericii Ortodoxe Române</i> Arhid. prof. dr. Georgică GRIGORIȚĂ	367
--	-----

<i>Preotul profesor universitar doctor Petre Vintilescu (1887-1974)</i>	
Pr. prof. dr. Nicu MOLDOVEANU	381
<i>Preotul profesor doctor Grigore Cristescu (1895-1961). Predicator și pedagog de vocație</i>	
Drd. Andrei Emanuel RADU	393
<i>Profesorul Iorgu D. Ivan (1899-2001). O viață în slujba Dreptului canonic bisericesc</i>	
Diac. Andrei HLANDAN	413
<i>Contribuția părintelui profesor doctor Mihail Bulacu (1898-1985) la dezvoltarea Cateheticii, Omileticii și a Pedagogiei românești</i>	
Pr. lect. dr. Vasile CREȚU	425
<i>Părintele profesor Ene Braniște (1913-1984). – Reper al Teologiei Liturgice în secolul al XX-lea</i>	
Pr. asist. dr. Silviu TUDOSE	453
<i>Arhidiaconul profesor doctor Nicolae Balcă (1903-2003). Distins ostenitor al Catedrei de Omiletică și Catehetică-pedagogie</i>	
Pr. prof. dr. VASILE GORDON	467
<i>Clericul profesor protopsalt și compozitor Anton V. Uncu (1908-1976)</i>	
Pr. prof. dr. Nicu MOLDOVEANU	491
<i>Nicolae Lungu (1900-1993). Un sacerdot mirean în slujba bisericii, a școlii și a muzicii</i>	
Pr. lect. dr. Stelian IONAȘCU	
Pr. asist. dr. Alexandru DUMITRESCU	499

<i>Profesorul, compozitorul și protopsaltul Chiril Popescu (1897-1992)</i>	
Pr. asist. dr. Nicolae GIOLU	513
<i>Slujirea omiletică a părintelui profesor doctor Constantin Galeriu (1918-2003)</i>	
Pr. prof. dr. Nicușor BELDIMAN	523
<i>Medalion de cinstire și recunoștință închinat părintelui profesor doctor Nicolae D. Necula (1944-2017)</i>	
Pr. prof. dr. Viorel Sava	543